

DEC 1 1982

СУРМА

Бюлетень Організації Українських Націоналістів

КВАРТАЛЬНИК

Число 3.

Жовтень, 1982

Рік 1

ПОЛК. АНДРІЙ МЕЛЬНИК, ОЛЕГ ШТУЛЬ-ЖДАНОВИЧ — СИМВОЛИ ІДЕЇ І ЧИНУ

В листопаді обходимо роковини смерти двох з найвизначніших постатей нової української історії: 1 листопада — другого з черги Голови Проводу Українських Націоналістів полк. Андрія Мельника, 4 листопада — його наступника ред. Олега Штуля-Ждановича.

Хто ці постаті, які якості й чини ставлять їх на передове місце свого періоду української історії?

Андрій Мельник народився 12 грудня 1890 року. З хвилиною вибуху першої світової війни добровільно голоситься до Українських Січових Стрільців. В московському полоні знайомиться з Євгеном Коновальцем і в грудні 1917 року, коли революція зрушила зігнилі основи московської тюрми народів та відкрила перед ними перспективу будови на її руїнах власних суверенних держав, обидва вони тікають з-над Волги до Києва і там кладуть основи для творення української армії. Створена ними формація Січових Стрільців аж до грудня 1920 року являється найбільш боєздатною і найідейнішою опорою Української Держави.

Після розв'язання в грудні 1920 року Корпусу Січових Стрільців, Євген Коновалець і Андрій Мельник, шукаючи нових шляхів для продовження визвольної боротьби, творять УВО. А. Мельник — перший її Крайовий Командант. П'ять років польської тюрми, з якої Полковник виходить з поламаними ребрами. Роками сповняє на Рідних Землях особливі доручення й функції Начальної Команди УВО і Проводу Українських Націоналістів.

1937 року Євген Коновалець таємно зустрічається з Андрієм Мельником, якого

бачить своїм наступником. І, після роттердамської трагедії, Андрій Мельник стає Головою Проводу Українських Націоналістів. Під його кермою ОУН входить в період другої світової війни.

Переїнявши найвищу відповідальність за долю Української Національної Революції, девізою полк. А. Мельника є: українські визвольні змагання є власнопідметні і на їхню мету і засади не може мати впливу ніякий зовнішній чинник. У 1939 році, у відповідь на пропозицію німців підняти повстання проти Польщі, в заклик до націоналістичних кадрів Полковник каже: «Наказ до виступу прийде тоді, коли для цього буде найвідповідніша хвилинка» під кутом української державно-визвольної рації. У 1941 році, коли німці пропонують створення легіону для пропагандивних цілей, Полковник відповідає: Ми хочемо армії з українським командуванням, підпорядкованій українському державному проводові. Коли у 1944 році німці, напередодні скону, хотіли використати українську карту, Полковник відповів: Так, але як рівні з рівними.

Очолена Андрієм Мельником ОУН пройшла крізь вогонь другої світової війни й зложила гекатомби жертв. Кров'ю тисяч своїх членів вона зросила українську землю, закріпивши ідею українського націоналізму на його вихідній базі — Наддніпрянщині.

Відразу після війни Полковник дбає про скріплення кадрів ОУН в Україні тими, що в наслідок війни опинилися на чужині. Згодом він одобрює й підтримує шукання молодими кадрами ОУН на чужині національнотворчих сил в Україні та на-

магання спрямовувати проходячі там процеси й ферменти лінією українських національних інтересів. Десятиліття впертої й послідної праці на цьому відтинку дали обильні плоди і речники сучасного українського національного руху в Україні свідомі того великого вкладу ОУН, який вона дала в його народження і формування.

Не залишив полк. Андрій Мельник поза своєю увагою української еміграційної дійсності й завдань української діаспори. Він докладає великих зусиль і робить багато спроб для привернення єдності розірваної розколом 1940 року ОУН. Змагає до впорядкування українського політичного й громадського життя.

Олег Штуль-Жданович народився 14 липня переломового 1917 року. Вже як студент проявляє талант блискучого публіциста. Його стаття про 20-річчя Української Національної Революції, опублікована на 20-му році його життя у львівському «Віснику», приводить до зацікавлення співпраці з тими, що формували націоналістичну духовість — Теліга, Маланок, Ольжич...

В періоді готувань до походу на Схід, у 1939-41 роках, Олег Штуль-Жданович референт культурних справ у Тереновій Екзекутиві ОУН. Досягнувши Києва, виконує там найнебезпечніші завдання. В 1942 році бере участь в Почаївській і Київській Конференціях ОУН, де проводиться аналіз становища в Україні й устійнюються напрямні дії ОУН в умовах німецького терору. Обстоє ко концепцію творення військових відділів і ставлення збройного спротиву окупантові. Ця концепція перемогла. На початку 1943 року О. Штуль-Жданович призначений представником ОУН до Штабу УПА на Поліссі, під командуванням Т. Бульби-Боровця, де перебуває аж до свого арешту гестапо, в листопаді того року.

Після війни Олег Штуль-Жданович віддається праці в ОУН головно на видавничому відтинку. Від 1948 року аж до смерті редагує «Українське Слово» та всі видання ОУН, в тому й численні самвидавні матеріали з України, що появилися в Паризькому Видавничому Осередку. Пильно слідкує за розвоєними процесами в Україні і надає їм особливої ваги.

Як один з найближчих співробітників полк. А. Мельника, на V ВЗУН (серпень 1964) Олег Штуль-Жданович вибраний його заступником. 1 листопада 1964 року він перебирає обов'язки Голови ПУН, а VI і два наступні ВЗУН обирають його Головою ПУН і на цьому становищі перебуває він до своєї смерті — 4 листопада 1977 року.

Олег Штуль-Жданович перейняв най-

вищу відповідальність за долю УНРуху, зокрема ОУН, чи не в найтяжчий в їхній дотогочасній історії період. Діючі на Рідних Землях кадри ОУН були на той час проріджені й скривавлені, і треба було шукати нових сил для праці й змагань за українські національні ідеали.

На арену українського національного життя в підв'язній Ватківщині тоді вже виходили інші творчі сили. На переломі 50-х — 60-х років почався процес національного відродження. І найважливішим завданням ОУН на чужині було бути активним чинником в розвоєних процесах і ферментах в Україні, їх інспірувати й поглиблювати, сприяти їм допомагати їм, впливати на їхнє ідейне спрямування.

Але, поза окремими гуртами й одиницями, члени ОУН на чужині не були готові до цього завдання. Кільканадцять років чужини, розпорошення по різних країнах і континентах за тисячі кілометрів від України, все щільніше замикання залізної заслони, брак вісток про дії друзів, що осталися на стійках в Україні — все це витиснуло глибокий слід на постапу великої частини членських кадрів ОУН на чужині. Вони затрапили почуття її ролі й призначення — бути активною частиною українського національного процесу в Україні. Перше місце почали займати еміграційні справи. В часі перебування Олегом Штулем-Ждановичем становища Голови ПУН, ОУН на чужині стояла на грані небезпеки скотитися до ролі однієї з українських еміграційних партій.

Переїнявши найвищу відповідальність за долю ОУН, Олег Штуль-Жданович усі свої сили, увесь свій організаційний хист віддав для того, що спрямувати її дію у властиве русло — привернути примат Батьківщини.

І нехай повністю вивести кадри ОУН на чужині з маразму емігрантчини не вдалося, тим не менше на всіх етапах українського національного відродження і визрівання в Україні ОУН засвідчила там свою присутність та здобула призначення і добре ім'я. Заслуга в цьому Олега Штуля-Ждановича.

Ведена впевненою рукою полк. Андрія Мельника, ОУН під час другої світової війни залишила в Україні світлі традиції єдиної провідної сили в процесі могутнього національного відродження на Осередньо-Східних Українських Землях, осяяченого кров'ю тисяч своїх членів на всіх просторах України, та докраних чинів і зложених жертв в повоєнних десятиліттях. Під кермою його наступника — Олега Штуля-Ждановича вона заявила свою присутність в Україні та співучасть в найновішому українському відродженні.

ДО 60-РІЧЧЯ ССРСР

Советська преса приносить вістки про відзначування 60-ї річниці створення ССРСР, підкреслюючи яке то велике значення для світового прогресу, для миру, міжнародного порозуміння і т. д. мав факт «добровільного» злучення советських республік у один Союз. На початку жовтня у Києві відбулася спеціальна міжнародна конференція, присвячена цій річниці.

Для советських борзописців не має значення сумний факт, що ССРСР — це кайдани, наложені Московю усім тим народам, які в наслідок повалення царату проголосили свою незалежність, отже виявили бажання творити власне свободне життя. Москва на вістрях багнетів принесла нове ярмо, яке тільки своїм червоним

Поїздка Голови ПУН по Європі

В жовтні цього року Голова ПУН Микола Плавюк відвідав європейські країни українського поселення — Англію, Францію та Німеччину. Відвідини наших клітчин в Зах. Європі були присвячені внутрішньо-організаційним справам і ціла низка зустрічей дала змогу членству ОУН завітатися із напрямними та плянами дії, схваленими ПУН на найближчі місяці. Розбудова і активізація нашої дії замітна зокрема на терені Великої Британії. Мимо того характеру поїздки, Голова ПУН відбув низку зустрічей з представниками українського політичного і громадського життя, відвідав Проводи Українських Церков в різних країнах та провів низку конференцій з визначними представниками неукраїнського світу. Його доповіді, виголошені в Лондоні, Олдамі, Ноттінгхамі, Мелені і Парижі заторкали ті ускладнення, які переживає наша громада на різних відтинках життя та неспівмірність між тими зусиллями, які громада віддає на непорозуміння, спричинені намаганнями ОУНр монополізувати громадське життя, і реальною політичною дією, спрямованою на українську визвольну акцію, подиктовану станом в поневоленій Україні. Голова ПУН звертав окрему увагу на шкідливу картину і оцінку нашої громади чужинцями, навіть прихильними до української справи, які називають деякі вияви т. зв. «зовнішньої політики» прямо «потюмкінськими оселями», якими дехто думає замилувати очі, мовляв неознайомленим із дійсним станом чужинців. Рівночасно з тим, на щастя, існують справді деякі можливості успішного поширення політичної акції допомоги Україні серед чужинців і цій справі присвятив М. Плавюк чимало уваги.

кольором різнилося від імперського-царського, недавно розтороженного.

Для України цей новий «союз» мав спеціальне значення. Почався він жахливим терором ЧеКа і фізичним винищуванням усього свідомого елемента. Перше десятиріччя цього «союзу» — це штучно підготовлений голод, що коштував Україну около 6 мільйонів жертв. Друге десятиріччя — це безпощадний терор, з жертвами, судовими процесами, провокаціями й розстрілами. Залишилася глибока рана — Вінниця. Слідуюче десятиріччя — це винищування українського патріотичного населення, зокрема Західньої України. Тисячі й тисячі вивезених у холодну Сибір, розстріляних та замучених, терор проти української Церкви.

І все ж таки — не зламано хребта українського народу. Після смерти ката Сталіна, при найменній нагоді відроджується українська патріотична ідея, яка знаходить свій вияв у творчості шестидесятників. Приходить декада, п'ята декада дисидентів — тюрми, табори з психушками — декада посилення русифікації, щоб із корінням вирвати «буржуазний націоналізм».

Шосте десятиріччя, яке має закінчитися урочистими святкуваннями у цій новітній тюрмі народів — у останній колоніальній імперії — це постійне жербання хліба у «зненавиджених капіталістів». Який химерний парадокс! Советська пропаганда на всі заставки кричить про поступ, а населення немає в що одягнутися і йому бракує хліба. Пропаганда кричить про миролюбність, а советські літаки бомбардують оселі трудолюбивих афганців. Пропаганда кричить про міжнародно дружбу, а советська влада вимагає від свого підвладного Ярузельського нищити свій власний польський народ.

60-річчя ССРСР — роковини ганебного накиннення московського ярма на всі свободолюбиві народи — мусить стати доказом Української Солідарности, для протесту проти насильства червоної Москви, проти перфідії комунізму, проти російського імперіялізму. Мобілізуймо для цього всі наші сили!

Національна проблема в ССРСР — це не внутрішня проблема Росії, а проблема міжнародної ваги і справедливе її розв'язання шляхом розчленування російської імперії на самостійні національні держави допровадить не тільки до стабілізації миру на Сході Європи, але буде одночасно актом справедливости та згідно з духом сучасного міжнародного права.

(З резолюції VII ВЗН)

ОБОСІЧНИЙ МЕЧ НУКЛЕАРНОЇ СТРАТЕГІЇ

Мимо галасливої кампанії про небезпеку для Заходу, випливаючої із скріпленої мілітарної потужності ССРСР, серед суспільств країн західного світу проходить глибока аналіза нуклеарної стратегії Заходу. Не ігноруючи намагань советської агентури використати ту ситуацію для своїх політичних цілей, було б великою помилкою ідентифікувати весь той рух із советською агентурою.

Переоцінка нуклеарної стратегії в західному світі є зумовлена перш усього національними інтересами поодиноких країн, їхніми економічними і мілітарними потребами. Як відомо, в тому відношенні існує багато суперечностей між західноєвропейськими і північноамериканськими країнами.

Та чи ж дивно що воно так?

Тоді, коли для американців ідея обмеженого нуклеарного конфлікту є доволі приваблива і дехто з них вірить, що ця концепція готові прийняти в Москві — то для народів західної і центральної Європи ця концепція є прямо націвною і як така, не може бути прийнятою.

Ми, до речі, не знаємо який засяг т. зв. обмеженого нуклеарного конфлікту ця концепція передбачує. Дехто твердить, що вона обмежена до європейських країн від атлантийського побережжя до кордонів ССРСР з 1 вересня 1939 року. Дехто твердить, що вона йде далі, включаючи Бритійські острови і територію України. Так чи інакше, американці дуже великодушно за безпеку Вашингтону і Нью Йорку гарантують безпеку Москви і Ленінграду.

Дуже мало правдоподібності, щоб той чи інший варіант тієї концепції був прийнятний, але навіть лясування такої концепції ставить проти американської стратегії фактично всю Європу. І не дивно, бо хто із відповідальних європейських політиків може погодитись на концепцію, яка може довести до тотального знищення європейських країн?

Західноєвропейські народи мають свої уряди, які боронять їхніх інтересів перед такою непродуманою стратегією. На жаль, сателітні країни, зокрема поневолені народи советським імперіалізмом, не мають такого контакту з американськими урядовими колами.

Іронія долі є в тому, що в ролю оборонця тих народів стає... їхній поневолювач — червона Москва, яка широкозакроено пропагандивною кампанією змальовує поневолені народом вияви їх «визволення» американцями, такими стратегічними плянами.

Дехто з нас попадає прямо в зневіру, мовляв — безвихідна ситуація для нашо-

го народу, бо, з одного боку — політика «злиття націй» веде до тотальної русифікації нашого народу, себто ліквідації його духовного обличчя, а з другого — американська обмежена нуклеарна стратегія — до загрози тотального фізичного винищення нашого народу в Україні.

Картина й справді невесела. Але саме тому й слід нам звернути увагу та подікавитись розвитком публічної опінії західних суспільств в тому питанню.

Та опінія відкриває можливості основної дискусії, в якій належними аргументами слід доказати шкідливість такої концепції саме для американського народу. Досвід Наполеона і Гітлера повчаючий в тому відношенні і доказує, що московську імперію не можна перемогти лише мілітарно. Повна перемога над нею є можлива тоді, коли мілітарно-стратегічна концепція буде синхронізована із політичною концепцією, яка забезпечить підтримку для американської концепції сателітних країн і поневоленних московським імперіалізмом народів. А таку підтримку поневоленим і сателітним народам не можна осягнути, якщо американська нуклеарна стратегія не буде змінена, якщо вона не буде спрямована на знищення дійсно свого ворога, а не потенційних союзників.

І саме в такій площині є змога вияву для українського політичного світу, для нашої спільноти поза межами України. Контакт із тими силами, які серед американських і західноєвропейських кіл відкидають теперішню концепцію нуклеарної стратегії є можливий і ним слід користатись. Це не перший раз, що публічна опінія випереджує офіційні концепції американської політики чи стратегії. Так було з підтримкою для дисидентського руху, так було в випадку фальшивої стратегії у В'єтнамі, так почалась ревізія американської політики на близькому Сході.

Подбаймо, щоб і в цій debatі ми переконали американське суспільство, що **пора змінити концепцію нищення поневоленних народів і сателітних країн на політику підтримки** у їхніх визвольних змаганнях.

Нелегке це завдання, але можливе.

Без успіху на тому відтинку — ми не сповнимо нашого обов'язку супроти нашого народу.

Жахлива ядра зброя та географічне положення України кажуть нам шукати способів довести до національної революції, по можливості уникаючи чужої інтервенції і взагалі нищівної війни, яка принесла б Україні неймовірне знищення.

(3 резолюцій V ВЗУН)

Проти шантажу на громадському відтинку

На наших очах проходить намагання шантажувати нашу громаду проливанням крокодилячих сліз і апелями до патріотизму, які походять з кіл тих, які поповняли злочини в минулому, а на наших очах розбивають вияви громадської єдності, так як недавно довели до розбиття політичної консолідації. То правда, що писати про злочини в минулому, про фальшування історії — не є приємно. Але не можна мовчати, а тим більше не можна служити злочинцві та забути про жертви тих злочинів.

Єдність наших сил — є необхідною передумовою для успіху дії. Але та єдність не може бути досягнена за всяку ціну, за ціну захитання здорових засад і черговості цінностей. Єдність, у висліді якої ми відчужимось від нашого народу, єдність, яка ізолюватиме від нашої праці молодше покоління, єдність, в якій фалш і брехня будуть переможцями, в якій ціль освячує засоби — не є відповіддю на потреби нашого народу і нашої громади поза межами України.

Це слід нам усвідомити, якщо ми не хочемо щоб повторився досвід із ДЦ УНР, який здобув «єдність» із ОУНР і перестав діяти, якщо ми не хочемо довести до повної прірви між українською політикою і українськими Церквами, між українською політикою і науковим світом та врешті українською політикою і нашими приятелями в західному світі, які такої «єдності» не розуміють, не приймуть і нас не пошанують. Такої єдності не приймуть українські дисиденти там і тут, не приймє її наш народ.

Українська громада стоїть напередодні конгресу СФУЖО, а на 1983 р. заплановано відбутися IV Конгрес СКВУ. Обидві ті установи через довгі роки провели позитивну працю, і тому не дивно, що громада запитує: а що буде дальше? Як охоронити їх від горезвісних практик XIII Конгресу УККА?

Відповідь на це впливає як із статутівих норм тих установ, так і послідовного зберігання здорових засад нашого громадського життя.

В згоді із статутівими нормами, як на форумі СФУЖО, так і СКВУ, велику перевагу мають організації, які не поділяють метод і практик того середовища, яке в погоні за монополізацією нашого громадського життя довело до розбиття УККА і до штучного двоподілу нашої громади. Той поділ не можна виправдати жодними переконалими аргументами і про це знає не лише вся наша громада, яка не є під контролем ОУНР, але навіть велика частина членства тієї організації.

Знають про це і керівники тієї організації, які з великою шкодою для самої ор-

ганізації, пішли на той шлях. Бо для нікого не є таємницею, що перемога на XIII Конгресі УККА була «пирогово перемогою», за яку довелося тому середовищу заплатити парозкою на останній конвенції УНСоюзу.

Замість того, щоб чесно і мужньо признатися до помилки і змінити той шкідливий курс — провідники ОУНР пробують шантажем боронити свої позиції і погрожують, що якщо решта нашої громади не підчиниться їм — то вони не будуть піддержувати крайових чи світових громадських надбудов. На цей шантаж треба їм холодно відповісти громадською активністю і організованістю. Так, як не вийшли вони з УНСоюзу після своєї парозки, так не вийдуть вони із нашого організованого життя. Вони є частиною його і від себе не можна втекти. А якщо вони відсунуться від участі в керівництві наших громадських установ — то здорова наша громада повинна їх потрактувати зовсім інакше, як вони трактують інакшедумачих.

На той шантаж громада не сміє помилково реагувати чи починати війну з ними. Навпаки — без них приступити до праці і добитися успіхів. Напевно вневдовзі після того вони переконаються, що громада є силою і що в тій громаді є місце для всіх, які хочуть працювати і співпрацювати!

Така постава напевно вийде громаді на користь, не марнуватиме наших сил на взаємопоборювання, а може й приспішить процес кристалізації сил внутрішньої опозиції в ОУНР, які вже публічно нарікають на карколомну політику свого проводу і за певних обставин ті сили об'єднаються і переведуть необхідні внутрішні зміни, які вийдуть правдоподібно на користь тому середовищу і цілій нашій громаді.

Отже, на шантаж, на крокодилячі слюзи, на апелі до патріотизму — дати відповідь через посилення активності дії і організованості здорової української громади, яка вже не підчиниться жодним намаганням домінувати над її життям однією групою, але яка все привітає до співпраці всіх тих, які визнають здорові засади громадського правопорядку і взаємної пошани всіх українських сил, які в центрі своєї уваги поставили допомогу поневоленому нашому народові, а не громадянську війну.

Намагання монополізації українського життя однією партією в нинішніх обставинах протиприродні і заздалегідь засуджені на невдачу. Вони лише анархізують українське суспільство.

(3 резолюції III ВЗУН)

ПОЧИНАЄМО ВІД СЕБЕ...

Це не гумореска!

Ще так недавно на сторінках «Шляху Перемоги» можна було читати якими невдачниками виявились організатори «Солідарності», бо не передбачили належної протидії терористичній акції кліки Ярузельського і його московських опікунів. І як поучення їм — наведено примір як то український нарід 10 років воював во ім'я «Акту 30 червня»...

Стид було читати таке перекручування історичних подій, бо якщо потрібно давати приклади гідні уваги, то хіба проголошення державности Карпатської України в 1939 р. і поставу «Карпатської Січі». Бо ані «Нахтігаль», ані «Ролянд» не вистрілили ані одного набою в обороні 30 червня. Але не про це йде мова, бо чи нам справді личить давати **тепер** поучення організаторам «Солідарности»?

Во ім'я спокою і миру в родині — наша громада промовчала і не зареагувала на ті грубі перебільшування і фальшування подій. Ну і що ж. Мовчанку прийнято як ознаку згоди чи потвердження такої постави. За це наша громада одержала нові «шедеври» політичного «поучення Мономаха дітям»... Цитуємо за «Шляхом Перемоги» (24 жовтня 1982) Ярослава Стецька: «Найновіший період нашої історії — Організації Українських Націоналістів — Українського Державного Правління — Української Повстанської Армії — Української Головної Визвольної Ради — це була найбільш героїчна епоха, яку створив наш нарід після Хмельниччини, коли весь народ стояв на фронті революційно-визвольної боротьби. УПА це не була армія без держави, це не була армія без революційно-державного чи політичного проводу; її генеза лежить в Державному Акті 30 червня 1941, її Головнокомандувач був одночасно Головою Проводу ОУН в Україні, членом Державного Правління, Головою Генерального Секретаріату УГВР».

Читаєш і з несмаком питаєш себе, що це: гумореска, наруга над історією, мегаломанія величчя, свідоме фальшування історичних фактів?

Нарешті, Я. Стецько чітко ставить крапку над «і», в надії, що громада знов не зареагує і мовчанку потрактується як згоду, як потвердження «правдивости».

Чи читачам і авторів наведеної цитати треба пригадувати такі поняття, як «мазепинство», як визвольні змагання з героїзмом Маківки, Лисоні, Крут, Базару, Мотовилівки, Хусту і цілої низки інших виявів героїзму, в тому й дії ОУН, з-перед 30 червня?! Все це для Я. Стецька не існує, так як не існують акти 22 січня 1918 і 1919 рр., бо він «забув», що УПА творив от. Т. Вульба-Боровець в згоді з А. М. Лі-

вицьким, Президентом УНР, а не актом 30 червня.

Чи треба пригадати Я. Стецькові такі малі деталі, що тоді, коли Р. Шухевич був членом правління під головуванням Я. Стецька — він не мав відношення до УПА, а тоді коли він став Головнокомандуючим УПА — не було вже «державного правління» і на те місце той же сам Р. Шухевич — Т. Чупринка, як Голова ОУН (чи тільки в Україні? як це підкреслює Я. Стецько) — створив УГВР, назвавши її революційним урядом України? Ця форма, очевидно, не вдовільняє Я. Стецька і він по своєму «перегісує» історію і знаходить належне місце для 22 січня, для УПА, для УГВР — іншими словами все і завжди — починається від... Я. Стецька. Очевидно, що для Я. Стецька легко «писати історію», зокрема про неживих, бо ані Р. Шухевич, ані С. Ленкавський не можуть опротестувати яке місце і титули в історії ОУН СД, ЗЧ ОУН чи ОУНР він дозволяє їм мати. Вправді папір все прийме, але терпець, нарешті, урветься навіть прихильникам Я. Стецька, які знайдуть настільки відваги щоб сказати: пора припинити такі грубі фальшування недавнього ще минулого, які можна б вважати невдачною гуморескою, якщо б це не було таким непристойним.

КРАЙОВИЙ

Заходами Крайової Колегії вийшло третє число журналу КрК, призначеного для читачів поза залізною заслоною, а передовсім в Україні п. н. «Листи в Україну». На зміст його складаються інформації про життя української діаспори, про діяльність Представництва Гельсінської Групи, про Мадридську Конференцію, а також про ті інформації, які одержуємо з «самвидаву». Це останнє потрібне є, з одного боку — для потвердження, що самвидавна література доходить до нас, а з другого — для поширювання відомостей, які, очевидно, не доходять до всіх в Україні.

«Листи в Україну» та інші видання призначені для українців в Україні можна одержати організаційним шляхом, якщо хтось має можливість передати їх на Батьківщину.

Від наших друзів в Україні ми одержали 14-те число офіціозу Українського Національного Фронту «Воля і Батьківщина». Це вже давня публікація, з квітня 1966 року, але для нас вона цікава тим, що зі змісту журналу видно вплив ОУН на світоглядове оформлення Українського Національного Фронту. Зустрічаємо там передрук з журналу «Проблем», а також

З хроніки діяльності ІСНО

Конференція Координаційної Ради ІСНО. Липень 1982, Албанія, ЗСА. Делегати громадських формацій УНРуху з Англії, Франції, Аргентини, Австралії, Канади і ЗСА розглянули стан і можливості дії на тому відтинку. Мимо розпорощення на різних континентах — проблеми подібні.

Всі наголошували питання зацікавлення співпраці й оживлення дії на молодечому відтинку. Відрадне явище — поживавлення дії МУНО і реорганізація ОУМуФ. Необхідно зацінити контакти і винами провідників молодечих організацій. Клітини «Зарева» відновлені в ЗСА і Канаді. Потрібно специфічних виявів дії, які б зацікавили молодше студентство. Координаційну Раду ІСНО очолив П. Дорожинський із ЗСА.

З'їзд ОДВУ і ВО в ЗСА. Вересень 1982, Лігайтон, ЗСА. З'їзд ОДВУ відбувався під впливом подій на громадському відтинку — розбиття УККА і розбудови Оселі ім. О. Ольжича в Лігайтоні.

В обох справах знайдено спільну поставу всього членства, яка відзеркалена в декларації ОДВУ та схваленні за купу додаткової землі і приміщень на Оселі. Укр. Золотий Хрест відзначив довголітню діяльність д-ра М. Квітковської на пості — Голови УЗХ, надавши їй почесне становище в Управі. Осідок централі УЗХ

СЕКТОР

слова «за людську гідність» у кличі УНФ, які дуже нагадують Ольжичове: «Воля народам, гідність людині!».

З матеріалів, які КрК одержує від наших друзів в Україні видно, що не лише світоглядом, але й фізично ми відбудуємо нашу позицію на материк. Спрямування нашої уваги й енергії на крайовий сектор оправдують себе. Суспільні процеси, які потрясають Східною Європою у зв'язку з подіями у Польщі, не можуть не заторгнути й Україні, де необхідна є допомога Організації, яка має змогу не лише збирати, але й передавати правдиву інформацію.

На Рідних Землях за останні три роки відбулися великі й епохальні події. В обличчя цієї нової дійсності, яка важить на долі України й матиме значення в розвитку всього світу — ми виїшли на нові обрії. Власними силами, без чужої будь-якої допомоги, тільки власною працею і власним серцем, власною напруженою патріотизму й ідеалізму ми стали й поставили знову ОУН справді в першу лінію визвольної боротьби.

(Зі слова на VII ВЗУН)
ОЛЕГ ЖДАНОВИЧ

перенесено до Чикаго, під проводом Н. Іванів. Кр. Ком. Укр. Визвольного Фонду очолив д-р В. Михайлів — його оновник і довголітній Голова. Д-р Б. Шелунчак, який за свою дію на становищі Голови ЦУ ОДВУ і Голови Комітету за Правопорядок в УККА — здобув загальною піддержку ОДВУ і ВО. З'їзд звеличав своєю участю Блаж. Митр. Мстислав, який відслужив Архиєрейську Службу Божу. Головну промову на бенкеті виголосив Голова ПУН Микола Плавюк.

З'їзд УНС і конференція ОУМуФ. Жовтень 1982, Мелен, Франція. Дворічна діяльність УНС у Франції була проаналізована на щорічному З'їзді на основі вичерпного звіту Голови УНС д-ра А. Жуківського. Відзначено, що завдяки поставі членства УНС збережено Укр. Цент. Громадський Комітет у Франції, mimo спроб піти шляхом розбиття на терені ЗСА. Новий Голова ОУМуФ інж. В. Генік підготував конференцію ОУМуФ з участю понад 40 учасників. Він розповів про зустрічі з молоддю на Конференції ІСНО, домовлення про винами досвідом. Влітку 1983 року делегація з Франції відвідає організацію й табори молоді та культурні і господарські станиці української Канади. Дві доповіді — Голови ПУН М. Плавюка про ситуацію української громади поза межами України і Л. Плюща про події в ССРСР і Україні — доповнювали себе і дали слухачам інформації про дієсну картину нашого стану у Батьківщині і на чужині. Жвава дискусія доказала широке зацікавлення доповідями. З нагоди З'їзду УНС Л. Плющ дав дуже добре інтерв'ю для одного з фр. журналів (гл. «УС» з 14. 11. 82). Нову Головну Управу УНС очолив Омелян Корчак.

Ювілейний З'їзд УНО Канади. Жовтень 1982, Едмонтон. В степовій провінції Канади в 1932 році оснано першу клітину УНО, яка розрослася у велику організаційну систему. Голова УНО Л. Філь у своїй звітній доповіді накреслив етапи розвитку дії УНО, яке стало не лише найактивнішою ланкою системи ІСНО, але й несе відповідальність за розбудову різних ділянок життя української Канади. Привіти церковних достойників, урядових кіл та широкого української громади — це признание для УНО. Але чи не найкращим признанням для УНО було і ділове з'ясування програми дії МУНО Канади, виголошене на З'їзді Уляною Плавущак, Головою КУ МУНО. Велике зацікавлення громади і її участь в бенкеті, панелі та ювілейному концерті вказують на широку піддержку і симпатії, якими користується УНО серед українців Канади. Президію УНО очолив мтр. Михайло Ромах.

Навколо акції відзначення 40-річчя УПА

В попередньому числі «Сурми» ми ясно висловили становище ОУН до відзначення 40-ої річниці УПА, як збройної боротьби з усіма окупантами України. Сьогодні можемо ствердити, що наше становище переконало хоч декого, бо «Бюлетень Українського Інформаційного Бюро» (ч. 8-328, вересень, 1982) у «Зверненні до українського громадянства», подає між іншим: «Державний Центр Української Народної Республіки схиляється перед пам'яттю всіх поляглих борців за волю і незалежність Батьківщини, зокрема перед пам'яттю всіх поляглих воїнів Української Повстанської Армії, маючи при цьому на увазі як ту формуцію УПА, що діяла під керівництвом Отамана Бульби-Боровця і яка розпочала свою акцію під назвою «Поліська Січ» з доручення і за вказівками чинників екзильного Державного Центру Української Народної Республіки..., так і УПА, що створилася за ініціативою ОУНр...».

Промовисте й закінчення того звернення: «Мусимо мати певність і твердо віри-

ти в те, що Україна визволиться з-під московсько-большевицького ярма, а тоді відродиться й її військо, що своє надхнення черпатиме з минулих формацій українських збройних сил і стоятиме на сторожі волі і незалежності Української Держави, що існувала в 1917-20 роках у формі Української Народної Республіки».

З вдовolenням стверджуємо, що в українській еміграційній дійсності наступає отверезіння, хоч частина суспільства чомусь намагається підтримувати амбітних претендентів на високі державні становища і 40-ліття УПА рахує від осени 1942 року. Нам прикро й боляче бачити підпис Блаженнішого Патріярха Йосифа під закликом власне цієї частини суспільства. Загадкою для нас є також підпис під тим закликом наче б то секретаря Української Національної Ради в Києві, п. Я. Гайваса, коли секретарями (згідно з даними «Енциклопедії Українознавства», зош. 43) Київської Української Національної Ради були І. Дубина і О. Бойдуник.

Вияснення для членства ОУН

Ми одержали багато листів з висловами обурення на писання бувшого члена ПУН і ОУН Ярослава Гайваса, який намагається виправдати винних у знищенні єдності Українського Націоналістичного Руху і розбитті Організації Українських Націоналістів, одинокої політичної сили Української Нації, яку респектували свої й чужі.

Важко зрозуміти мотиви такого поступовання, яке в результаті викликало нові виступи проти Організації Українських Націоналістів і навіть обвинувачування її у «поглиблюванні розколу». Так Провід Українських Націоналістів, як і колишні друзі й співробітники пана Ярослава Гайваса прийняли цю його метаморфозу й зміну лояльності з жалем і навіть недовір'ям.

Друзі намагалися стримати його від нерозважних і безвідповідальних виступів

та переконували його вияснити свої «жалі-болі» на форумі Великого Збору Українських Націоналістів, що є єдино компетентним вияснювати та вирішувати такого роду проблеми. Однак пан Ярослав Гайвас не побажав скористати з такого шляху і не зважаючи на запрошення й переконування друзів, на два останні Великі Збори Українських Націоналістів не з'явився, ставлячи себе фактично поза ОУН. Тому за все, що пан Ярослав Гайвас говорить чи пише й публікує, він сам, і виключно сам, несе відповідальність, а Організація Українських Націоналістів не має з тим нічого спільного.

Не можна виключати припущення, що публікування статей пана Ярослава Гайваса мало на меті викликати заколот в рядах ОУН. Відгуки нашого членства переконали нас, що ніхто з наших друзів не поділяє його думок і не оправдує його поступовання.